

UN TEXT LITÚRGIC EN CATALÀ

TRANSCRIPCIÓ D'UN CÒDEX DE LA PARRÒQUIA MAJOR
DE SANT FELIU DE GIRONA

Quan a les primeries de l'any 1927 el zelós i erudit rector de la parròquia major de Sant Feliu, l'estimat amic Dr. Lluís Puigmitjà, ens pregava d'ordenar les joies bibliogràfiques en còdexs i incunables que són servats curosament en la que fou insigne i secular Col·legiata de Sant Feliu, no podíem suposar que en ella poguéssim aplegar-se el tresor de manuscrits que sobtà la nostra vista en emprendre coratjosament i piadosa el treball encomanat. La viva i plaentíssima impressió produïda de primer antuvi — i des de llavors sempre més conservada — es refermava a mesura que avançàvem en la nostra obscura tasca. Contínuament ens felicitàvem d'haver acceptat l'amical comanda al compliment de la qual ens sentíem també fortament empesos per l'amor sinceríssim, més de tres voltes centenari, dels nostres avantpassats a aquella parròquia i als seus Màrtirs.

Ordenats, segons les nostres possibilitats, tots els llibres que foren trobats, sorgia la "Sectio Liturgica", anomenada així per nosaltres, i una de les quatre en què dividíem tot el tresor bibliogràfic inventariat. Entre els disset còdexs de què es compon aquesta, alguns de gran vàlua històrica, artística i documental, l'assenyalat amb el número 12 és el que descriurem seguidament i oferim la transcripció de les parts que creiem més interessants actualment.

Còdex de 88 fulls de pergami de 246 × 171 mm., sense foliar, escrits a ratlla tirada i amb caràcters gòtics majúsculs. Presenta les capitals principals policromades amb blau i vermell i lletres rubricals i negres. Relliadura en taula recoberta de pell amb dibuixos d'estil catalano-moresc en ambdues tapes. Cal advertir que de la tapa posterior en manca un bocí de pell, així com que primitivament tenia tanques.

Segle XIV-XV.

1. Després d'un full de guarda comença al foli 1: *Incipit ordo ad visitandum infirmum fratrem*... o administració del sagrament de l'Extrema Unció. Acaba al foli 29: ... *plenum gratia et veritatis*.

2. Al foli 30: *Incipit officium ad recipiendum corpus defuncti antequam abstrahatur de domo*... Acaba al fol. 63: ... *Requiescat in pace. Amen*. Ultra la rúbrica de l'incipit conté també aquesta segona part tota la litúrgia de la deportació del cos a l'església, les diverses estacions fins abans d'entrar al cementiri de la Collegiata, la celebració de la missa "corpore praesente", benedicció de la sepultura i soterrament del difunt.

3. Al foli 63: *Sequitur absolutio excommunicatorum*... Acaba al foli 65: *Per Christum*...

4. Al foli 65 comença: *Haec est forma absolutionis a pena et culpa*... Acaba al foli 67: ... *sit tibi in augmentum gratie. In nomine Patris*...

5. Al foli 67 comença: *Con se deum ministrat lo sagrament de la santa Eucarestia. Lo sagrament de la santa Eucarestia se pot ministrat axi*. Acaba al fol. 88: *E cascun faça ço que Déu li haie promès qui de ben sia*.

Oferim en la present transcripció les parts quarta i quinta i deixem per a una altra ocasió les altres, ben interessants també, sobretot la primera i segona, aquesta especialment, per la notació musical que en ella figura i, la primera, per l'estudi que a través dels seus folis pot realitzar-se de l'evolució litúrgica en l'administració dels Sagraments en la diòcesi gironina.

Malgrat no trobar-s'hi cap indicació expressa, és de creure que aquest còdex formava part de la col·lecció de manuals litúrgics de la Collegiata de Sant Feliu, així com el núms. 13 i 13 bis, trobat aquest darrer per nosaltres el 28 de desembre del 1935.

Després d'haver efectuat múltiples recerques, tenim la impressió que difícilment deu conèixer-se avui a Catalunya un còdex igual al que lleugerament estudiem, no solament sota l'aspecte de l'evolució litúrgica a casa nostra en l'administració dels Sagraments, sinó sobretot per a l'estudi de la llengua vernàcula emprada en l'esmentada administració, la qual gairebé omple la part referent al sagrament de l'Eucaristia i que recorda el període clàssic de la literatura catalana.

Els rituals manuscrits i impresos, catalans, que fins ara hem pogut veure, així com transcripcions acuradíssimes d'altres de

forans, ens refermen en la creença que si, en la part purament litúrgica, han tingut una naixença comuna i antiquíssima, en l'ús, però, de la llengua catalana, entre els nostres, pot aquest tenir i probablement té una singularitat molt remarcable.

L'“Ordo ad ministrandum infirmum fratrem”, en la part litúrgica de l'administració de l'extremaunció, té molta semblança amb el de Sant Florian (Alemanya), del segle XII¹. Les fórmules emprades en les uncions en ambdós còdexs són gairebé idèntiques, com ho són així mateix amb el Pontifical de Roda² del segle XI, i amb un procedent de Sant Cugat del Vallès, núm. 73, probablement del segle XIV, servat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Difereixen aquests, però, i d'altres que no esmentem, del nostre, en el nombre d'uncions i sentits a ésser ungits, sobre el qual hi havia antigament una extraordinària varietat. Notem també que les analogies litúrgiques establertes en la comparança són més paleses amb els de dates certament anteriors al nostre que no pas amb els posteriors, especialment els impresos, que hem pogut veure a la Biblioteca de Catalunya, els de l'Arxiu Diocesà de Girona i les transcripcions de Martène³, entre alguns altres.

La data de l'escriptura d'aquest còdex és incerta. Paleogràficament tant pot adjudicar-se al segle XIV com al XV.

Hi consten, però, dues indicacions, com hom pot veure en la fórmula de l'absolució “a pena et culpa” que transcrivim precisament perquè ens permet de fixar-li data aproximada.

En l'esmentada absolució es retreuen dos noms, el del papa Benet XIII, sota l'autoritat del qual es dóna una indulgència amplíssima, i el nom de l'autor de la fórmula, Arnau de Castellet, doctor en Decrets de l'Estudi general de Lleida, en la qual hom esmenta que aquest la dictà pregat per un monjo confessor del rei d'Aragó.

És racional pensar que l'escriptura d'aquest còdex no és posterior a la deposició canònica de Benet XIII i, per tant, devia compondre's quan aquest exercia l'autoritat papal lliurement en

¹ *Das Rituale von St. Florian aus dem Zwölften Jahrhundert*, Herausgegeben von ADOLPH FRANZ, Freiburg im Breisgau, 1904, pàgs. 71-86.

² Vegeu *Analecta Sacra Tarraconensis* 2(1926)523-532.

³ *De antiquis monachorum ritibus*, t. II, llib. V, cap. VIII, pàgs. 735 i segs., i *De antiquis Ecclesiae ritibus*, part 2.^a, llib. I, pàgs. 75 i segs., t. III, cap. XI, pàgs. 545 i segs.

aquest reialme. Hom sap que començà d'exercir-la l'any 1394 i que el 26 de juliol del 1417 era depositat, i, pocs mesos després, abandonat de tothom, fins d'Aragó.

Arnau de Castellet, autor de la fórmula esmentada, per un documents que ha adduït suara J. Vincke⁴, sabem que l'any 1365 acabava de deixar vacant una prebenda de la Seu de Barcelona per haver aconseguit el deganat de l'església de Mallorca.

Malgrat haver efectuat totes les recerques que ens ha estat possible, no podem precisar si aquest últim càrrec va obtenir-lo abans o després de professar en l'Estudi de Lleida. Sigui com sigui, no podrà, però, defugir-se de datar, el més tard, el nostre còdex, entre els anys 1394 i 1417, àdhuc desconeixent l'època en què fou professor el de Castellet de l'Estudi de Lleida, puix que, sense moure'ns de l'Arxiu de Sant Feliu, podem assegurar que la pràctica de fer constar el nom del Sant Pare regnant continua almenys durant el Pontificat de Martí V, com veiem en una altra fórmula d'absolució del còdex 13 bis, molt semblant a la del 12.

No creiem arriscat d'afirmar, tot i estar mancats d'un altre còdex anterior al present i amb el qual poguéssim confrontar-lo, que si aquest degué ésser escrit entre els anys esmentats, el seu contingut literari, especialment el de l'apèndix número 5, porta l'empremta d'èpoques anteriors, puix que l'evolució en els llibres litúrgics de caire pràctic ha estat extraordinàriament lenta.

La nostra creença es manté segura si la comparança s'estableix entre el present i els d'èpoques posteriors de la nostra diòcesi, com ho hem comprovat amb un curiosíssim manuscrit de l'Arxiu diocesà de Girona de mitjans del segle XVI, que, si a Déu plau, espereu poder donar a conèixer un altre dia i que evidència la nostra afirmació en relació a l'administració del sagrament de l'Eucaristia als malalts⁵.

⁴ J. VINCKE, *Documenta selecta civitatis Arago-catalaunicae relationes illustrantia*, Barcelona 1936, p. 490, doc. 618 (Avinyó, 23 sept. 1365).

⁵ És un llibre de 36 pàgines, sense foliar, amb cobertes de pergamí i en mal estat de conservació. Hom dedueix pel seu contingut que degué pertànyer a Mossèn Jaume Gommar, domer d'Espolla, de la Sacristia de Campmany. És una veritable miscel·lània i en ell figuren temes de traducció del català al llatí, oracions per a curar les febres, regles dels gèneres gramaticals, de Nebrija, forma i ritu d'absoldre un excomunicat, anunci de les festes litúrgiques als fidels, pregàries, aniversaris, manera d'administrar els sagraments (Viàtic, matrimoni), sepultura eclesiàstica, instrucció preparatòria per a la mort, casos episcopals reservats, notes de deutors i compres, model d'un testament, notes de

No cal posar gairebé cap mot d'introducció a la forma d'administració de l'Eucaristia continguda en el present còdex. La impressió que hem exterioritzat més amunt de la probable singularitat del nostre manuscrit ens desaconsella de parlar-ne. Ultra això, la claredat i àdhuc elegància precisa i sòbria de la nostra llengua que hi és emprada a bastament el fa completament entenedor i plaentíssim. Únicament volem notar-ne una particularitat ben remarcable. Figuren en aquest dues formes d'administració de l'Eucaristia; la primera, "Com se deu ministrar lo Sagrament de la Sancta Eucarestia", creiem que era emprada principalment, si no exclusivament, dintre l'església i per a tots els fidels que s'acostaven a rebre el Cos de Jesucrist. La segona, o "Forma que pot servir lo prevere cant ha a liurar lo preciós Cors de Ihesu Christ fora l'església als malalts", era, com clarament s'esmenta, per a aquests.

Que l'erudit lector vulgui assaborir-ne, ultra el lèxic que s'arropa de seguit a l'ànima, les massisses i cabdals idees dogmàtiques que lluminosament foren el guiatge ferm de les pretèrites generacions gironines que jauen, gairebé totes, prop dels sepulcres dels nostres màrtirs ⁶.

rebudes, regles de concordança llatina, còpia de l'ortografia en vers d'Antoni Mancinelli, etc. — Moltes són les dates que hi figuren, la més moderna és del 1586 i la més antiga del 1542.

Suposem, malgrat el seu contingut tan heterogeni, que devia ésser emprat en l'administració dels sacraments que en ell s'esmenten, per ésser més manejable que el llibre ritual, així com que les còpies que presenta de l'administració dels Sacraments devien ésser del ritual, llavors en ús a Girona, que probablement tancà l'època dels llibres litúrgics manuscrits, època que per a l'església gironina, finia, oficialment, en els primers mesos del 1538, en temps del bisbe Joan de Margarit.

⁶ Cordialment ens plau de significar el nostre profund agraïment als Reverends Dr. Josep Vives, de la Biblioteca Balmes, Dr. Francesc X. Miquel, arxiver de la Corona d'Aragó, i Dr. Joan Janoher, bibliotecari del Palau de Peralada, per haver fet més planer el nostre treball en ordre a la composició de la present "Introducció".

APÈNDIX

1

Hec est forma absolutionis a pena et culpa illorum qui in articulo mortis plenam indulgentiam a summo Pontifice impetrarunt, quam dictavit Dominus Arnaldus de Castelleto, decretorum doctor in studio Ilerdensi, ad instanciam cuiusdam monachi confessoris Domini Regis Aragonie.

Primo peccator suam faciat confessionem. Deinde confessor immediate subiungat: Misereatur et [cetera]. Postea, Auctoritate Dei et Beatorum apostolorum Petri et Pauli et Sancte Romane Ecclesie michi comissa, ego te absolvo a sententia excommunicationis maioris et minoris et irregularitatis siue interdicti sententiis. Et restituo unitati fidelium et sanctis sacramentis Ecclesie, tecum, si indiges, dispensando.

Item eadem auctoritate, ego te absolvo ab omnibus peccatis contritis, confessis et oblitis.

Item eadem auctoritate et Domini Pape Benedicti XIII tibi hac vice specialiter concessa do tibi plenam indulgentiam et remissionem omnium peccatorum tuorum per te impetratorum, quo quo modo a die natiuitatis tue usque in presentem horam et penarum temporalium post sacramentum Penitencie tibi debitarum, quantum claves Ecclesie se extendunt. Et absolvo te ab omnibus peccatis tibi in Purgatorio debitis propter culpas et offensas quas contra Deum comisisti. Et restituo te illi innocencie in qua eras quando bapuzatus fuisti. Et hoc si de presenti infirmitate decedas et in articulo mortis existas. Alioquin, ex misericordia Dei, sit tibi gracia hec salua, donec finem in mortis articulo constitutus; alias sit tibi in augmentum graciae. In nomine Patris etc.

2

Com se deu ministrar lo sacrament de la Sancta Eucarestia

Lo sacrament de la sancta Eucarestia se pot ministrar axi: Alguns, cant liuren lo sant Sagrament de la sancta Eucarestia, tenen aquesta forma: Primerament deu interrogar lo prevere aquel qui deu comenegar: Senyer o dona, vos havets confessat? Si diu och, deu dir lo prevere, e sots absolt? Si diu och, deu dir lo prevere, membre-us res

que vullats confessar? Si diu och, scolt-lo. Si diu no, digua lo prevere: Senyer, en remissió de vostres peccats fets la confessió general e digats en axí: Jo peccador.

Sicut continetur inferius in forma tradendi istud infirmis

Feta la confessió lo prevere diga: "Misereatur tui. Et absolutio-
tionem . . ."

En après aquel qui deu comenegar offeresca. Feta la oferta, lo prevere reverentment mostre lo cors preciós de Iesu Christ [a] aquel qui deu comenegar, dient-li en axí: Senyer, veus açí és lo preciós cors de Iesu Christ Salvador nostre, pregats lo que sia mercè sua que us perdó los vostres peccats e digats en axí: Ador-te Senyor meu Ihesu Christ e benesesc-te, cor per la tua sancta passion resemist mi e tot lo món. Senyor meu, ver Déu, en les tues mans coman lo meu spirit.

E lâ doncs, lo prevere diga:

"In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Corpus Domini nostri Ihesu Christi custodiat te et perducat te ad vitam eternam. Amen."

En après, si es vol, diga lo prevere lo psalm "Nunc dimittis, cum Gloria Patri et Panem celi dedit eis. Panem angelorum manducavit homo, alleluia. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oratio. — Deus qui nobis sub sacramento mirabili passionis tue memoriam reliquisti, tribue, quesumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra misteria venerari, ut redemptionis tue fructum in nobis iugiter sentiamus. Per Christum D. n. [Qui uiuis et regnas]."

Fet açó diga lo prevere [a] aquel qui haurà comenegar: Senyer, fets laòs e gràcies a nostre Senyor Déu e pregats-lo que us vulla conservar en la sua gràcia e que us do la sua glòria cant hora sia, e bon prou vos faça. ✠ La gràcia del Pare e del Fill e del Sant Esperit sia ab vos. Amen.

Forma que pot servir lo prevere cant ha a liurar lo preciós Cors de Ihesu Christ fora la sgleia als malalts.

Primerament deu pendre la stola e la tovaiola de què es deu ornar. En après deu pendre lo preciós Cors de Ihesu Christ. E entre tant, alscons altres deuen pendre ciris encesos. E la làntia amb lum, e una squella petita e aigua beneita. E tots posar per orden processionalment devant lo preciós Cors de Ihesu Christ, anant ordinadament lâ un lo malalt iau. E cant seran en la porta, diga: "Pax huic domui. Et omnibus habitantibus in ea. Psalms. Deus misereatur nostri. Totum cum Gloria Patri."

E mentre dirà lo psalm, don de l'ayga senyada, anant per la casa

e sobre lo pacient. Fenit lo psalm, dicat “*Ÿ Salvum fac seruum tuum. Deus meus sperantem in te. Domine exaudi. Dominus vobiscum.*”

“Oremus. Exaudi nos, Domine sancte Pater omnipotens eterne Deus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de celis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet et deffendat omnes habitantes vel convenientes in hoc habitaculo. Per Christum.”

E puys pot dir lo prevere al malalt: Senyer, Déu sia ab vos. Senyer, veus açí lo Salvador nostre Ihesu, lo qual vos havets reclamat. Pregats lo que el vos hage mercè e pietat, e que us perdó vostres peccats e us aiut en vostres necessitats. Senyer, tota persona qui vol rebre lo preciós Cors de Ihesu Christ dignament, deu ésser net e pur de tots sos pecats, car negun que el resebés en peccat mortal seria en perjudici e a dampnacion de la sua ànima; perquè, Senyer, si negunes coses vos havets fetes de que no us haiats confessat perfectament, vuiats vos en confessar en guisa que vos aquest sant Sagrament dignament pugats rebre. E yo a salvació de la vostra ànima lo us puxa liurar. Vos, Senyer, havets confessat? Si diu hoc, diga lo prevere: E membre vos negunes coses que vuiats confessar? Si diu hoc, *audiat eum presbyter diligenter*, mas si lo malalt diu que no li memhren negunes coses, *dicat presbyter*; donchs en remissió de vostres peccats fets la confessió general, e digats en axí: Jo pecador me confés a Nostre Senyor Déu e a Madona Sancta Maria e a tots los Sants de paradís e a tota la Cort celestial e a vos pare spiritual, de tots los peccats que yo he fets, dits, pensats, cogitats ni mesí en obra de la hora ensà que fui nat tro a la hora d'ara, d'aquels qui em memhren e no em memhren. De tots me penet e prech Ihesu Christ que per mèrits de la sua sancta e sagrada passió me haie mercè e'm perdó. Amen.

Presbyter. Misereatur tui et. — Absolutionem etc.

Postea presbyter accipiat crucem cum manu dextera et dicat infirmo sic.

Senyer, veu's açí lo senyal de la [sancta] vera creu en semblansa de la qual Ihesu Christ pres mort e passió per reembre tot lo humanal linatge que era perdut per lo peccat de nostre pare Adam e nostra mare Eva. Perquè devets creure fermament en los sants articles de la fe, car creent aquels e faent la sua volentat venim a salvació. Ara, senyor, guardats açí e scoltats fermament les paraules que yo us diré.

Sequuntur articula fidei.

Primerament devets creure en lo primer article de la fe, lo qual

és que Ihesu Christ, Salvador nostre, per voluntat de Déu lo Pare e per obra del Sant Spirit, devalà del cel en terra, e pres carn humana en lo preciós cors de la Verge humil Madona Sancta Maria, per aytal dia con és Madona Sancta Maria de març.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que ell volch nèxer ver Déu e ver hom de la Verge humil Madona, Sancta Maria, ela stant Verge ans del part, e en lo part e après del part, e açò fo per aytal nit con és aquela de Nadal.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que prés mort e passió en l'arbre de la vera creu, axí com vesets açí, per semblança, per reembre tot lo humanal linatge, e açò fo per aytal dia con és lo divendres sant ans de Pascha.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que après que el ac presa mort e passió la sua ànima sancta se'n devalà als inferns e trasch-ne les ànimes dels Sants Pares e Profetes e de tots aquels qui havien haüda ferma fe e sperança en lo seu sant esdeveniment.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que après tres dies que ac presa mort e passió ressucità per son propi poder, en cos glorificat que de qui avant no pot morir. E açò fo per aytal dia con lo sanct dia de Pasca.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que après .xl. jorns que el fo ressucitat el se'n muntà als cels e seu a la dreita part de Déu lo Pare. E açó fo per aytal dia com lo dia de Sentsió.

Dicat infirmus: Credo.

Encara més devets creure fermament que Ihesu Christ vendrà al dia del iudici jutgar los bons e los mals e tots ressucitarem en aquesta matexa carn e ossa en què ara som, e vendrem devant la sua presència et retrem rahò de les obres que fetes haurem; ço és que iusti ara los mals que vagen en les penes infernals laiús, e als bons que vagen en la glòria de paradís lassús, e'ns darà la sua sancta glòria, si li plaurà.

Dicat infirmus: Credo.

Vos, Senyer, per amor de Ihesu Christ, per tal que el vos perdó vostres peccats, de bon cor perdonats a tota persona qui us haia fet anuyg ni desplaer?

Respondeat infirmus: etiam.

Presbyter. Vos, Senyer, aximatex demanats perdó a Nostre Senyor Déu, a tots los Sants de paradís e a tota persona que vos haiats ofesa ni fets greuges o desplasés?

Respondeat infirmus: Hoc. — *Presbyter.* Ara plàcia a Nostre Senyor Deus que us perdó vostres peccats Amen.

Ara, Senyer, en semblansa de la vera creu en la qual Iesu Christ prèss mort e passió per tots nosaltres, adorats aquesta e digats axí: Ador-te, Senyor meu Ihesu Christ [e benesesc-te], car per la tua sancta creu resemist mi e tot lo món.

Presbyter. “Omnis terra adoret te et psallat tibi, psalmum dicat nomini tuo, Domine.”

Et dicto hoc, presbyter faciat osculari crucem infirmo, et dicat: “Hoc signum crucis erit in celo cum Dominus ad iudicandum venerit.”

“Domine exaudi. Dominus vobiscum.”

“*Oratio.*” Deus qui Unigeniti Filii tui Domini vestri Ihesu Christi precioso sanguine humanum genus redimere dignatus es, concede propicius, ut qui ad adorandam vivificam crucem adveniunt, a peccatorum suorum nexibus liberentur. Per Christum.”

Modo presbyter ponat crucem in suo loco, et petat infirmo si habet vomitum vel alia, ut non possit recipere Corpus Christi, et abluat digitos suos, et postea, cum debita reverentia extrahat Corpus Ihesu Christi de custodia et hostendat infirmo ita dicens:

Senyer, veus açi lo Cors preciós de Ihesu Christ, pregats lo que us perdó vostres peccats. Vos, senyer, devets creure fermament que con lo prevere vol cantar missa, e posa la hòstia sobre l'altar, lavors aquela hòstia és pan material semblant d'aquel del qual tots passam la vida corporal, màs en après que el prevere a dites en la sancta missa aqueles sanctes paraules, les quals Ihesu Christ dix lo digous sant de la cena, cenant ab los seus dexebles, que aquel pan material, dient aqueles sanctes paraules, per voluntat de Déu, és convertit o transumstanciat en Cors de Ihesu Christ. Creets ho axí?

Respondeat infirmus: Ita.

Presbyter. Sperats per aquest haver la glòria de Paradís?

Respondeat infirmus. Ita.

Presbyter. E yo sots aqueixa fe lo el vos liure.

Ara digats en axí: Ador-te Senyor meu Ihesu Christ e benesesch-te, car per la tua Sancta Passió reemist mi e tot lo món. Senyor meu Ihesu Christ, en les tues mans comàn lo meu spirit.

Et si presbyter videt quod infirmus habeat aliquod impedimentum. dicats: “In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Corpus Domini nostri Ihesu Christi custodiat et perducat te ad vitam eternam. Amen.”

“Et faciat osculari tantummodo Corpus Christi. Sin autem infirmus non habeat impedimentum, tradat sibi dicendo verba predicta. Postea dicat psalmum Nunc dimittis, totum cum Gloria Patri et.

“Panem celi dedit eis.”

“Panem angelorum manducavit homo, alleluia.”

“Domine exaudi.”

“Dominus vobiscum.”

“Oratio. Deus qui nobis sub sacramento mirabili passionis tue memoriam reliquisti, tribue quesumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra misteria venerari, ut redemptionis tue fructum in nobis iugiter senciamus. Qui et vel Per Dominum nostrum.”

Postea presbyter claudat custodiam. Et legat Evangelium sancti Iohannis, scilicet. In principio erat Verbum, et cetera, et orationem Domine sancte Pater, vel alia.

Postea presbyter dicat infirmo: Senyer, dats laors e gràcies a nostre Senyor Déu qui us ha dat spay de confessar vostres pecats. En après que havets rebut lo seu preciós Cors, qui és vida spiritual de les nostres ànimes, pregats-lo devotament que, per la sua sancta misericordia, el vos haia feta gràcia que haiats resebut a plaser seu e a salvació de la vostra ànima. Axí matex haiats grat e gràcies en aquests senyors e dones qui són venguts ací per fer vos honor, e pregats los que per lur bonesa vos aiuden a pregar nostre Senyor que us perdon vostres pecats e que us haiut en aquela manera que el sap que us sia mester, ni pus profitós a la ànima ni al cors. E bon prou vos faça. Amen.

Vos, senyer, en cas que us agreviàssets d'aquesta malaltia, quant fos cas ne hora, demanats e requerits que el sant Sagrament de la Extremaunció, per lo qual són perdonats peccats venials e és aleviada la pena dels mortals, vos fos liurat per tal que la vostra ànima vaia en la glòria de Paradís.

R. infirmus. Ita. — Presbyter dicat: Ara, Senyer, la gràcia del Pare e del Fill e del Sant Spirit sia ab vos. Amen.

Adèu siau vos comanat e dat. Amen.

Postea recedant omnes ordinatim sicut venerunt, dicendo Te Deum laudamus, totum cum Gloria Patri. Postea versum, Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu. Laudemus et super exaltemus eum in secula. Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Omnipotens sempiternus Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei eterne Trinitatis gloriam agnoscre, et in potentia maiestatis adorare unitatem, quesumus, ut eiusdem fidei firmitate ab omnibus [semper] muniamur adversis.

“Per omnia secula seculorum. Amen.”

“Dominus vobiscum.”

“Benedicamus Domino. Deo gratias.”

Ponantur omnia in locum suum.

E cascun faça ço que Déu li haie promès qui de ben sia.

T. NOGUER I MOSQUERAS, Prev.

Arxiu diocesà, Girona.